

[Kristen Amby.]

fælde fremfører disse Anskuelser — talte mere om den enkelte Menighed end om Kirken. For mig er Kirken en Realitet. Jeg er ikke saa taabelig at tro, at den historiske Kirke er den samme som Herrens Kirke, som den sande Menighed. Det er de enkelte Menigheder heller ikke. Det er muligt, at somme Tider findes Herrens Kirke helt uden for den historiske Kirke — jeg vil haabe, den tillige findes i den —, men ikke des mindre er den historiske Kirke en Realitet i sig selv, en integrerende Del af hele den fæleseuropæiske Kulturarv, og derfor vil for mig Hensynet til, hvordan denne historiske Kirke baade har stillet sig og fremdeles vil stille sig til dette Spørgsmaal, være meget afgørende. Her kan jeg sige, at det største Kirkesamfund inden for det, vi kalder den europæisk-amerikanske Kulturkreds, det romersk-katolske Kirkesamfund, ikke har en saadan Adgang. Endvidere har ej heller de lutheranske og reformerte Menigheder i Tyskland, Holland, Sverige, Finland en saadan Adgang. Jeg ved, den er givet i Norge, men det er en Undtagelse. Ej heller den store angelsaksiske Kirke, Church of England, har den, og denne Kirke findes jo ikke blot i England og Englands Kolonier, men ogsaa i store Dele af det mægtige amerikanske Fastland. Og det er naturligvis ikke, fordi man ikke der har hørt alle de Argumenter, vi nu ogsaa hører. I det hele taget, denne Tro, at Danmark kulturelt er Verdens Navle, og at vi er meget mere fremskredne end de store Folk og ser meget klarere paa Sagerne, deler jeg ikke. Alle disse Problemer har været drøftet der, som de er blevet drøftet her. Det er heller ikke, fordi man i disse store Kirkesamfund blot af gammel Slen-drian ikke kan bekvemme sig til at tage et rask Skridt, saaledes som Norge altsaa har gjort det, og som det kære, lille Danmark nu skulde skynde sig at tage efter nogles Mening. Det er noget meget mere dybt-gaaende, der ligger bagved.

Det er ikke let at formulere, hvad egentlig Grunden er. Det er nemlig altid lettere at give logiske Grunde for at ville lave noget om, som staar med Alderens og Traditionens Vægt, end det er med logiske Grunde at forsvare Traditionen. Det er meget lettere logisk at angribe Viljen til at ofre — det er ikke en Sammenligning, der er absolut, men den kan godt bruges — sine Bygninger, sit Liv og sine Lemmer for noget saa mærkeligt som Fædrelandets fremtidige Bestaaen og sige: Vi maa gøre alt muligt, for at det ikke sker, for saa

lever vi da, end at forsvare den. Det er lettere, meget lettere logisk at angribe noget, som efter manges Mening er saa luftigt som Ofrets Idé, end at forsvare det. Og det samme gælder om de Ting, vi her taler om.

Jeg tror ikke, jeg tager meget fejl, hvis jeg forsøger at formulere det saaledes, at Kirken gaar ud fra de naturgivne Betingelser — og den mest fundamentale af alle er Forskellen mellem Kønnene, som sætter Manden i eet Plan og Kvinden i et andet, og som, idet jeg ser bort fra alle de Undtagelser, Livet selv afstedkommer, anbringer Kvinden som den, der baade skal føde Børnene, opdrage dem og forme deres Sind i deres første Leveaar, og Manden som den, der maa se at slæbe Føden til Huse. Det er et Grundsynspunkt for Kirken. Deraf følger, at Kirken siger: Ja vel, men saa vil vi ikke tillade, at der bliver en Mulighed for, at dette, som vi betragter som det højeste for Kvinden, at opfylde den hende naturgivne Bestemmelse, bliver noget, der er mindre end at have en særlig Kaldsgerning eller et særligt Arbejde, som Præstegerningen skulde være. Det er jo ikke bare Moder-skabet og Opdragergerningen, jeg her tænker paa, men tillige alt, hvad deraf følger, rent fysiologisk, enten man er gift, eller man ikke er gift.

Man kan nu ikke uden videre tilside-sætte de grundlæggende Vilkaar, under hvilke vi maa leve Livet her i Verden. Det er ikke for ingenting, det er ikke bare et Kirkemøde eller nogle Paver, der har fundet paa den Dyrkelse, hele Kristenheden viser Moderen og Barnet. Heri er udtrykt den eviggyldige Sandhed, som Kirken stiller sig bag ved, og derfor ønsker Kirken ikke at være med i det Arbejde, som stammer fra Oplysningstiden og Rousseaus Hedenskab, og som gaar ud paa at underkende den fundam-entale Forskel, som betinger det, vi kalder Kultur, Liv og Vækst.

Jeg kunde gaa videre og sige med en Sentens af en af de dybest politiske Tæn-kere, der nogen Sinde har levet, Edmund Burke: det er Galskab, siger han, at anvende almindelige Principper paa ethvert Forhold uden Hensyn til Forholdets særlige Natur. At anvende det almindelige Princip om Ligeret paa ethvert Forhold — her Kvinde og Mand i Forhold til Præstestillingen — uden Hensyn til Forholdets særegne Natur, ogsaa uden Hensyn til Kvindens særlige Natur, det vilde være Galskab,

Jeg kunde gaa videre og sige: Det er ogsaa Galskab i den Forstand, at der jo ikke bare er Tale om Forholdets egen Natur,